

Верховний Суд роз'яснив поняття «календарна вислуга років» у цілях призначення пенсій на пільгових умовах

16 квітня 2021 року Верховним Судом опубліковано роз'яснення Касаційного адміністративного суду Верховного Суду щодо поняття «календарна вислуга років» у цілях призначення пенсій на пільгових умовах.

У цілях Закону України № 2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» календарна вислуга – це вислуга, яка складається з повної кількості календарних днів відповідного періоду (календарний рік – 365 календарних днів, календарний місяць – 30 календарних днів).

Для призначення пенсій за вислугу років за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» календарна вислуга років може бути зарахована на пільгових умовах відповідно до Порядку обчислення вислуги років, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 1992 року № 393.

Таких висновків дійшов Верховний Суд у складі судової палати з розгляду справ щодо захисту соціальних прав Касаційного адміністративного суду за результатами перегляду в касаційному порядку справи про оскарження відмови обласного департаменту Пенсійного фонду України в перерахунку пенсії за вислугу років згідно з п. «а» ст. 12 Закону України № 2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Позивачка доводила, що вислуга її років для призначення пенсії на день звільнення в пільговому обчисленні становить понад 23 роки, тож це є достатньою підставою для набуття нею права на пенсію за вислугу років.

Відповідач обґрунтовував свою відмову тим, що вислуга років позивачки на день звільнення зі служби в календарному обчисленні складає лише 21 рік. Відповідач посилався на те, що Законом № 2262-ХІІ чітко передбачено, що пенсія за вислугу років призначається за наявності 23 і більше саме календарних років. Відповідач вважав, що в Законі не вказано, що пенсію за вислугу років можна призначати на пільгових умовах.

Верховний Суд дійшов висновку, що апеляційний суд обґрунтовано ухвалив рішення про задоволення позову з огляду на те, що вислуга років позивачки, з урахуванням часу служби в органах Державної кримінально-виконавчої служби України, яка підлягає зарахуванню на пільгових умовах, становить більше 23 календарних років, оскільки особам рядового й начальницького складу цієї служби встановлюється пільговий залік вислуги років для призначення пенсії – один місяць служби за сорок днів. Отже, позивачка набула право на призначення пенсії за вислугу років на підставі п. «а» ст. 12 Закону № 2262-ХІІ.

Вирішуючи цю справу, колегія суддів урахувала висновок Верховного Суду у справі № 805/3923/18-а про те, що основним актом, на підставі якого здійснюється обчислення періоду проходження військової служби для зарахування його до стажу, є Закон № 2262-ХІІ. Пільгове обчислення періоду проходження військової служби є похідним від визначальної підстави та може

визначатись іншими підзаконними нормативно-правовими актами, зокрема постановою № 393.

Щодо календарної вислуги років висновки Верховного Суду обґрунтовано тим, що Закон № 2262-ХІІ як єдину, обов'язкову умову призначення пенсії за вислугу років передбачає наявність в особи певної кількості років певного виду служби (вислуги). Водночас наявність необхідної вислуги років забезпечує право на пенсію за вислугу років безвідносно до віку, стажу та працездатності особи.

Визначення у Законі № 2262-ХІІ вислуги саме в календарних роках передбачає обов'язкову вислугу всіх календарних днів (365), що в такому разі й буде становити календарний рік і буде відповідати правилу, закріпленому в ч. 4 ст. 17 цього Закону, щодо можливості врахування під час призначення пенсії тільки повних років вислуги.

Отже, передбачена Законом № 2262-ХІІ календарна вислуга – це вислуга, яка складається з повної кількості календарних днів відповідного періоду (календарний рік – 365 календарних днів, календарний місяць – 30 календарних днів).

У свою чергу передбачені статтею 171 Закону № 2262-ХІІ пільгові умови призначення пенсій відповідно до Порядку 393 полягають у пільговому (кратному) зарахуванні вислуги років.

Водночас таке зарахування не є самостійним видом вислуги й не конкурує з її календарним обчисленням, а є лише пільговим зарахуванням уже наявної вислуги. Фактична тривалість вислуги при такому зарахуванні не змінюється, а лише зараховується на пільгових (кратних) умовах.

Завдяки такому зарахуванню необхідну кількість років для призначення пенсії за вислугу років особа набуває швидше порівняно із зарахуванням вислуги на загальних (не пільгових) умовах, що і становить природу пільгових умов призначення пенсій особам, які мають право на пенсію за Законом № 2262-ХІІ.

Постанова Верховного Суду від 14 квітня 2021 року у справі № 480/4241/18 (адміністративне провадження № К/9901/15011/19) – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96250219>.

Текст роз'яснення доступний за посиланням.

<https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1107240/>